

§ 24

Dnr 2019/00469

Bolagspolicy för Smedjebackens kommunkoncern

Kommunfullmäktiges beslut

Bolagspolicy för Smedjebackens kommunkoncern godkänns.

Ärendebeskrivning

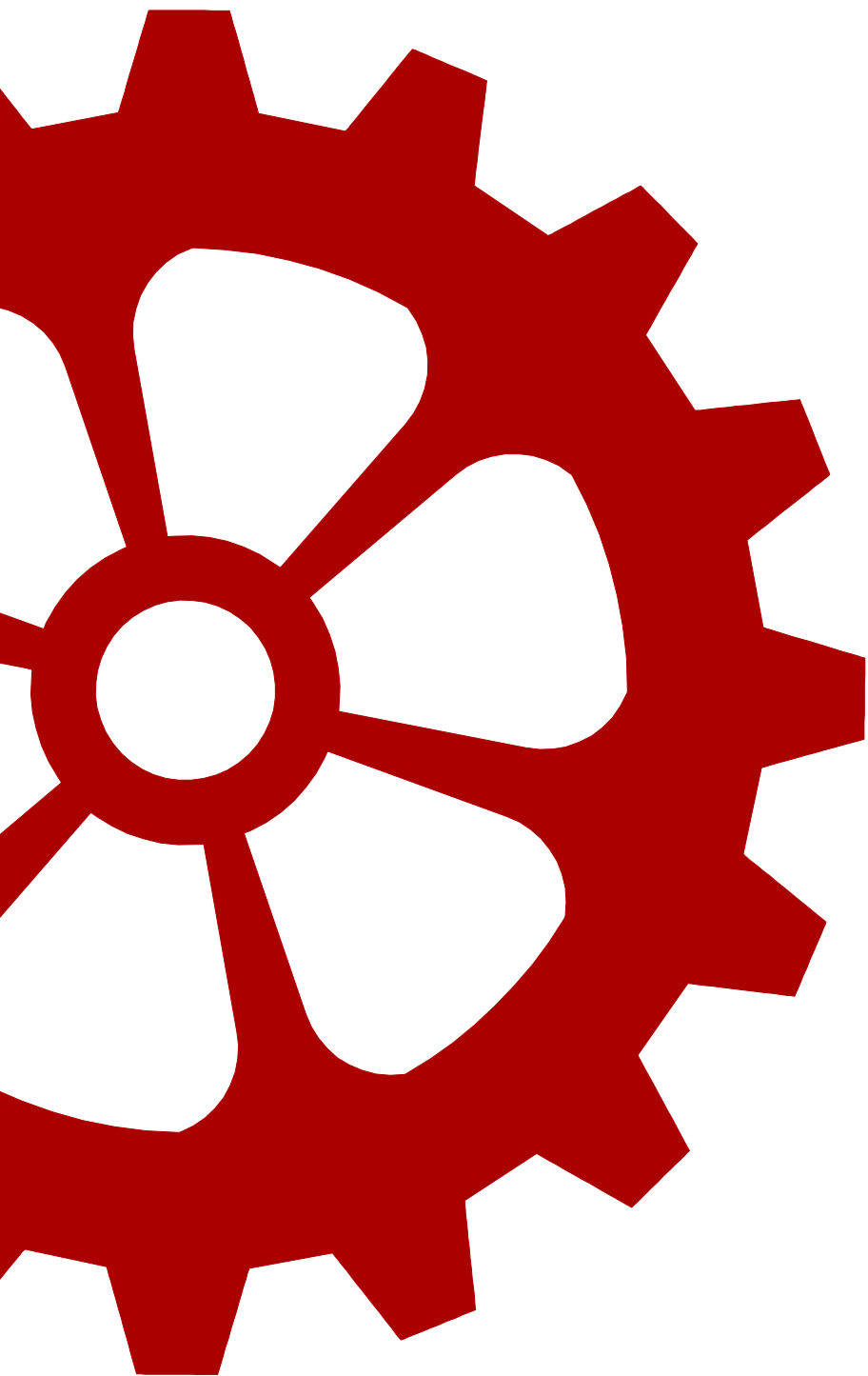
Kommunen äger bolag och driver bolagsverksamhet för att förverkliga kommunala ändamål. Verksamheten som bedrivs i dessa bolag syftar till att skapa nytta för kommunen och kommuninvånarna.

De kommunala bolagen är liksom nämnder och förvaltningar till för att bedriva verksamhet inom ramen för det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna. Verksamheten i de kommunala bolagen är inriktad mot affärsmässighet.

Smedjebackens kommun organiserar de helägda bolagen under ett gemensamt moderbolag, Smedjebackens Kommuns Förvaltnings AB (SKF). Motivet för kommunens ägande av moderbolaget är att ge kommunen en tydlig ägarroll för bolagen samt möjlighet till strategisk koordination för kommunal planering. Moderbolagets styrelse har därigenom fått rollen som koncernstyrelse. Det finns därmed ett behov av att tydliggöra vilka frågor som ankommer på koncernstyrelsen, både i relationerna till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, men även till respektive dotterbolags styrelse. En tydlig bolagspolicy bidrar till att skapa förutsättningar för en fungerande ledning av den kommunala bolagsverksamheten. Om tveksamhet uppstår i frågor som berörs av denna policy ska kommunstyrelsen konsulteras.

Yrkanden

Ingemar Hellström (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Bolagspolicy

Fastställd av Kommunfullmäktige 20 april §24

SMEDJEBACKEN
smedjebacken.se

1. Inledning – ägaridé	3
2. Ägarroller.....	4
3. Ägarstyrning	5
4. Gemensamma bolagsprinciper.....	7
Bilaga 1 - Mall bolagsstyrningsrapport.....	9

1. Inledning – ägaridé

Kommunen äger bolag och driver bolagsverksamhet för att förverkliga kommunala ändamål. Verksamheten som bedrivs i dessa bolag syftar till att skapa nytta för kommunen och kommuninvånarna. De kommunala bolagen är liksom nämnder och förvaltningar till för att bedriva verksamhet inom ramen för det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.

Verksamheten i de kommunala bolagen är inriktad mot affärsmässighet. Smedjebackens kommun organiserar de helägda bolagen under ett gemensamt moderbolag, Smedjebackens Kommuns Förvaltnings AB (SKF). Motivet för kommunens ägande av moderbolaget är att ge kommunen en tydlig ägarroll för bolagen samt möjlighet till strategisk koordination för kommunal planering. Moderbolagets styrelse har därigenom fått rollen som koncernstyrelse. Det finns därmed ett behov av att tydliggöra vilka frågor som ankommer på koncernstyrelsen, både i relationerna till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, men även till respektive dotterbolags styrelse.

En tydlig bolagspolicy bidrar till att skapa förutsättningar för en fungerande ledning av den kommunala bolagsverksamheten. Om tveksamhet uppstår i frågor som berörs av denna policy ska kommunstyrelsen konsulteras.

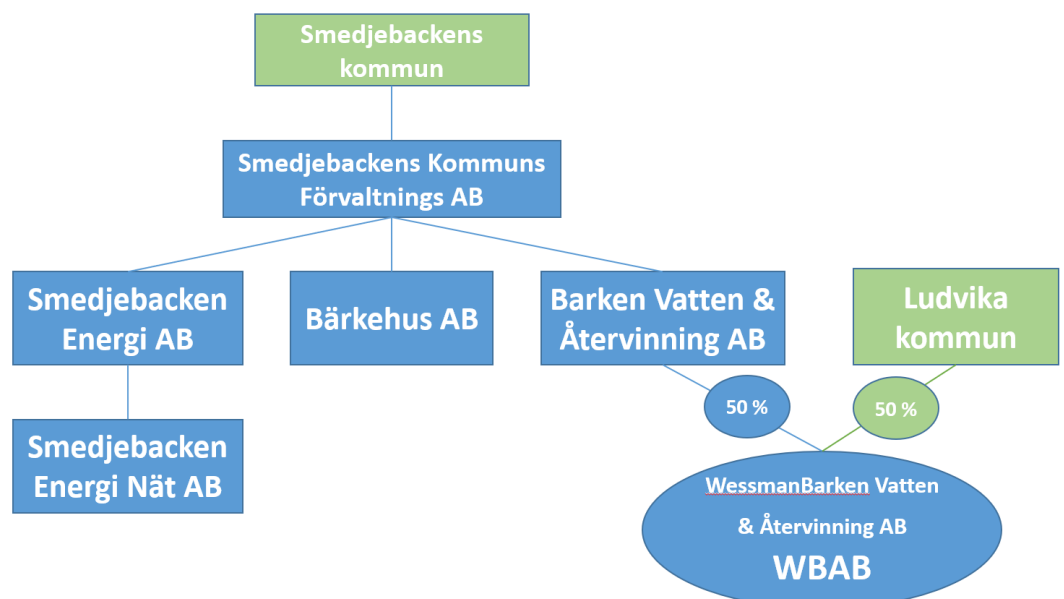
Tillämpningsområde

Bolagspolicyn gäller kommunens samtliga helägda aktiebolag.

Koncernnytta

Nämnder, styrelser och samtliga bolag inom Smedjebackens Kommuns Förvaltnings AB ska handla utifrån ett gemensamt hushållningsperspektiv vilket kan benämnas ”koncernnytta”. Det innebär att nämnder, styrelser och bolag ska se till den lösning som för kommunkoncernen är den mest fördelaktiga. Detta kan ske genom samordning av resurser eller samordning av upphandling

Smedjebackens kommunkoncern 2020

2. Ägarroller

2.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige har den övergripande och lagstadgade ägarrollen för samtliga bolag där kommunen har sitt ägarintresse. Den kommunala kompetensen utgör en avgörande förutsättning för att en verksamhet ska kunna bedrivas i ett kommunalt bolag. Det är inte möjligt för en kommun att genom bolagsbildning vidga den kommunala kompetensen. Det är kommunfullmäktige som enligt kommunallagen ska besluta om en kommunal verksamhet helt eller delvis ska bedrivas i bolagsform.

Kommunfullmäktige utövar sin ägarroll gentemot bolagen genom att

- Fastställa bolagsordningar.
- Besluta om ägardirektiv.
- Besluta om aktieägaravtal i delägda bolag.
- Utse styrelser.
- Utse lekmannarevisorer
- Ta ställning i frågor som är principiella eller av större vikt innan beslut fattas i bolaget.
- Besluta vilka övriga styrdokument som ska gälla för de helägda bolagen
- Besluta om nödvändiga åtgärder hos bolag som agerat i strid med det fastställda ändamålet eller utanför de kommunala befogenheterna.

Därutöver har kommunen fastställt övergripande direktiv och riktlinjer som gäller generellt för kommunens verksamheter. Bolagen ska känna till dessa samt verka för att intentionerna i dessa i tillämpliga delar följs och inarbetas i bolagens egna direktiv och riktlinjer.

2.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens roll är enligt kommunallagen och sitt reglemente att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs av kommunens bolag och göra en årlig bedömning utifrån av bolagens verksamhet utifrån det ändamål och de befogenheter som anges i bolagsordningen. Denna bedömning ska rapporteras till kommunfullmäktige.

2.3 Smedjebackens Kommuns Förvaltnings AB (Moderbolaget)

Smedjebackens Kommuns Förvaltnings AB (SKF) ska äga och förvalta aktier och andelar i kommunens helägda aktiebolag Smedjebackens Energi AB, Bärkehus AB samt Barken Vatten & Återvinning AB.

3. Ägarstyrning

3.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige utövar sin ägarstyrning över kommunens bolag med ett antal olika styrinstrument. De viktigaste är

- Bolagspolicy för kommunens bolag
- Bolagsordning
- Aktieägaravtal
- Ägardirektiv
- Policys och andra styrdokument
- Budgetbeslutet där borgensramar, investeringsnivåer, ekonomiska krav och vad som i övrigt följer av budgeten fastställs.

Därutöver sker kommunfullmäktiges ägarstyrning genom att utse styrelsen och lekmannarevisorer för bolagen

Bolagsordning

Kommunfullmäktiges ägarroll innebär att fullmäktige ska fastställa bolagsordning för samtliga bolag där kommunen äger aktier. Bolagsordningen ska ange det kommunala ändamålet med verksamheten, de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten och de beslut om principiella frågor i verksamheten som ska prövas av kommunfullmäktige före genomförande.

Aktieägaravtal

I ett bolag med flera ägare behöver bolagsordningen kompletteras med ett aktieägaravtal mellan delägarna. I aktieägaravtalet regleras vad delägarna är överens om kring styrning, finansiering och kontroll av bolaget.

Ägardirektiv

Kommunfullmäktige har rätt att fastställa olika former av ägardirektiv för de verksamheten vid de majoritetsägda bolagen. Dessa ägardirektiv måste bekräftas av bolagsstämman för att de ska vara bindande för bolagen.

Ägardirektiven för bolagen anger ändamål, mål, specifika direktiv och resultatkrav för bolagets verksamhet.

Policys och andra styrdokument

Av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen fattade policybeslut och gemensamma styrdokument syftar till att lägga fast koncerngemensamma värderingar och uppnå ett gemensamt agerande i hela kommunkoncernen. Utifrån de olika bolagens förutsättningar ska dessa beslut och dokument därför följas av bolagen. Aktuella policybeslut och gemensamma styrdokument ska sedan antas på respektive bolagsstämma och vara utgångspunkt för interna riktlinjer i de olika bolagen.

Val av styrelse och lekmannarevisorer

Kommunfullmäktige ska utse kommunens styrelseledamöter och suppleanter i både helägda och delägda bolag. Kommunfullmäktige utser ordförande och vice ordförande.

För kommunens helägda bolag ska kommunfullmäktige även utse lekmannarevisorer och revisorssuppleanter. För delägda bolag ska kommunfullmäktige utse lekmannarevisorer och suppleanter efter överenskommelse.

3.2 Kommunstyrelsen

Uppsiktsplikten

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen fatta ett årligt beslut och i det pröva om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Inför kommunstyrelsens bedömning av uppsikten bör följande frågor besvaras:

- Har den verksamhet som respektive bolag bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna?
- Hur beskrivs det kommunala ändamålet och uppfyllandet av de kommunala befogenheterna i bolagens styrdokument?
- Hur beskrivs årets viktiga händelser i bolagens delårsrapport och årsredovisning?
- Har annan rapportering skett till kommunstyrelsen under året från bolagen?
- Behöver kommunstyrelsen vidta några åtgärder med anledning av detta?
- Har kommunfullmäktige tagit ställning till beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som avser bolagens verksamhet under året?

Kommunstyrelsen ska i samband med årsredovisningen lämna en rapport till kommunfullmäktige om sin bedömning av bolagens verksamhet under året. Om kommunstyrelsen finner att bolag inte har bedrivit verksamhet enligt det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna ska man lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

3.3 Smedjebackens Kommuns Förvaltnings AB (Moderbolaget)

Kommunchefen är VD för Smedjebackens Kommuns Förvaltnings AB (SKF). VD har rätt att agera utifrån fastställda styrdokument och de beslut som styrelsen för SKF fattar.

4. Gemensamma bolagsprinciper

4.1 Styrelse och VD

Kommunens representanter i bolagens styrelse utses av kommunfullmäktige. Beslut om styrelse ska bekräftas på bolagsstämma.

Styrelsen utser bolagens verkställande direktör och bestämmer anställningsvillkoren för VD:n. Bolagens styrelse ska årligen upprätta en skriftlig instruktion för verkställande direktören. Rekrytering och upphörande av anställning av VD sker efter samråd med kommunchef och kommunalråd.

Bolagens styrelse ska utöver vad som följer av aktuell lagstiftning dessutom:

- Upprätthålla en arbetsordning för styrelsens arbete.
- Upprätta en skriftlig instruktion för VD.
- Hålla en förteckning över vilka kommunövergripande styrdokument som gäller bolaget.
- Årligen utvärdera sitt arbete.
- Årligen utvärdera VD:s arbete.
- Årligen göra en riskbedömning, besluta om interkontrollplan och utvärdera den interna kontrollen.
- Årligen fastställa och följa upp mål för bolaget.

4.2 Underställningsplikt

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas gällande:

- Planer på ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet
- Bildande och förvärv av dotterbolag eller aktieposter i bolag
- Fastställande av taxor för taxefinansierad verksamhet
- Investeringar överstigande 10 miljoner kronor
- Köp och försäljning av fast egendom, överstigande 10 miljoner kronor
- Övriga frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt

Skulle olika meningar uppkomma i styrelsen, om fråga är av sådant slag att den ska underställas kommunfullmäktige, ska samråd ske med kommunstyrelsen.

4.3 Ekonomiska mål och principer

Målsättningen för verksamheten inom kommunkoncernen ska vara att tillgodose intressen som gagnar kommunen i sin helhet. Det kan sammanfattas i begreppet samhällsnytta. Bolagen ska i sin verksamhet ta hänsyn till den samlade effekten för den kommunala organisationen för att åstadkomma största möjliga samhällsnytta. Bolagen ska i samråd med kommunens förvaltning söka lösningar som tillgodoser helhetsintresset så som IT och telefoni.

4.4 Budget och finansiering

Kommunstyrelsens arbetsutskott utfärdar anvisningar för kommunkoncernens arbete med budget, löpande rapportering och årsredovisning. Bolagen i kommunkoncernen ska därmed följa kommunkoncernens process för verksamhets- och ekonomistyrning. SKF utfärdar, vid behov, anvisningar för SKF-koncernens rapportering.

Bolagens finansförvaltning ska följa de ramar och riktlinjer som anges i den koncerngemensamma finanspolicy som har fastställts av kommunfullmäktige. Detta innebär att bolagen ska ha finansiell samverkan med kommunen inom områdena likviditet, medelsplacering och långfristig upplåning.

4.5 Löpande information

Dotterbolagen och SKF ska hålla kommunstyrelsen väl informerad om sin verksamhet.

4.6 Bolagsstyrningsrapport

Bolagen ska årligen upprätta en särskild rapport om bolagsstyrningsfrågor. Rapporten syftar till att informera ägaren – kommunen, kommuninvånare och övriga intressenter om styrningen av bolaget. Den ska avges av bolagets styrelse och innehålla följande områden:

- Beskrivning av hur bolagets verksamhet varit förenlig med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna som angetts i bolagsordningen. Beskrivningen ska bland annat omfatta frågeställningarna inför kommunstyrelsens årliga bedömning som ställs i avsnitt 3.4.
- Beskrivning och utvärdering av styrelsearbetet under räkenskapsåret.
- Hur den interna kontrollen vad avser uppfyllande av bolagets ändamål, av ägaren beslutade mål och bolagets finansiella rapportering är organiserad och hur väl den fungerat under det senaste räkenskapsåret.
- Hur bolagets risker bedömts och följts upp.
- Hur bolaget tillgodosett allmänhetens rätt till insyn i verksamhet som bedrivs av privata utförare.
- Kommunikation med revisorer och lekmannarevisorer.
- Beskrivning av ärenden som lämnats till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Bolagsstyrningsrapporten ska, för dotterbolagen, lämnas till SKF:s VD senast 28 februari varje år. VD:n sammanställer en rapport för hela koncernen som lämnas till kommunstyrelsen senast den 15 mars.

4.7 Revision

De av kommunfullmäktige valda lekmannarevisorer i bolagen ska hämtas ur kretsen av kommunens revisorer. Det ska ske en samordning av revisionen av kommunens förvaltning och bolagen.

Bilaga 1 - Mall bolagsstyrningsrapport

Inledning

De kommunala bolagen ska årligen upprätta en särskild rapport om bolagsstyrningsfrågor för att säkerställa kommunstyrelsens uppsiktsplikt över bolagen. Rapporten ska avges av bolagets styrelse och innehålla nedanstående angivna områden.

Denna bolagsstyrningsrapport avser NN AB.

Beskrivning av bolagets verksamhet

- Kort beskrivning av ägarförhållanden med hänvisning till gällande bolagsordning och ägardirektiv.

Verksamhetsföremål och ändamålet med bolagets verksamhet

- Beskrivning av hur bolagets verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna som angetts i bolagsordningen.
- Beskrivning av hur bolaget levt upp till de krav och mål som anges i ägardirektiven.

Utvärdering av styrelsearbetet

- Beskrivning och utvärdering av styrelsearbetet under räkenskapsåret. Ska minst omfatta om styrelsen saknar någon kompetens för att utföra sina uppgifter, om dess arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om styrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska styrelsen anmäla dem till kommunstyrelsen. En förteckning ska göras av antalet styrelsemöten och antalet närvarande ledamöter.

Under året har följande beslut tagits:

- Redovisning av väsentliga beslut med angivande av datum och §.
- Redovisning av antal beslut där styrelsen varit oenig. Finns det sådana beslut där styrelsen varit oenig ska även en hänvisning med datum och § göras.

Intern kontroll – uppfyllande av bolagets ändamål

- Uppfyllande av mål enligt gällande affärsplan.
- Hur den interna kontrollen vad avser uppfyllande av bolagets ändamål, av ägaren beslutade mål och bolagets finansiella rapportering är organiserad och hur väl den fungerat under det senaste räkenskapsåret.
- Hur bolagets risker bedömts och följts upp.
- Hur bolaget tillgodosett allmänhetens rätt till insyn
- Hur tillämpning av kommunfullmäktiges övergripande program och policys har skett.
- Kommunikation med revisorer och lekmannarevisorer.

Beskrivning av ärenden som lämnats till kommunfullmäktige för ställningstagande

Bolagsstyrningsrapporten ska, för dotterbolagen, lämnas till SKF:s VD senast 28 februari varje år. VD:n sammanställer en rapport för hela koncernen som lämnas till kommunstyrelsen senast den 15 mars.